

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qiblagamdır

Ilham Aliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 218 (20.872)

21 noyabr 2013-cü il, cümə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 20-də Böyük Britaniya parlamentinin üzvü, Baş nazirin Azərbaycan, Qazaxıstan və Türkmənistanda ticarət məsələləri üzrə elçisi Çarlz Hendri qəbul etmişdir.

Çarlz Hendri yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdi. O, Böyük Britaniyanın Baş naziri Devid Kameronun salamlarını və ən xoş arzularını Prezident İlham Əliyevə çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Böyük Britaniya ilə müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən enerji sahəsində sıx əlaqələr yaradıldığını və əməkdaşlığımızın uğurla davam etdirildiyini məmnunluqla bildirdi.

Görüşdə Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasında ikitərəfli münasibətlərin perspektivləri, birgə layihələrin işlənilməsi, regional əməkdaşlıq və digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı Devid Kameronun salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Böyük Britaniyanın Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

* * *

Noyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Varşavada keçirilən kişi şahmatçılar arasında Avropa komanda çempionatında birinci yeri qazanmış seçmə komandamızın üzvlərini və mütəxəssisləri qəbul etmişdir.

“Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 3-cü bəndinə uyğun olaraq **qərara alır**:

“Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 12, maddə 689; 2001, № 11, maddə 677; 2002, № 5, maddə 237; 2003, № 6, maddə 273, № 8, maddə 419; 2004, № 7, maddə 522, № 10, maddə 784, № 12, maddələr 982, 987; 2005, № 4, maddə 283, № 10, maddə 884; 2007, № 3, maddə 212, № 11, maddə 1051; 2008, № 5, maddələr 346, 347, № 8, maddə 708, № 11, maddə 959; 2009, № 4, maddə 214, № 7,

maddələr 503, 511, № 10, maddə 770, № 12, maddə 963; 2010, № 7, maddə 605, № 11, maddələr 942, 943, 961; 2011, № 3, maddə 166, № 7, maddə 613; 2012, № 2, maddə 54, № 3, maddə 192, № 6, maddə 525, № 9, maddə 840, № 11, maddə 1059; 2013, № 3, maddə 233, № 6, maddə 597) əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nın “Şahbuz rayonu” bölməsinin 64.13-cü sırası aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“64.13. Ayrınc bələdiyyəsi – Ayrınc kəndi”.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 sentyabr 2013-cü il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2013-cü il 20 noyabr tarixli Sərəncamı ilə hakim vəzifəsini nümunəvi yerinə yetirdiklərinə görə, ədliyyə orqanlarında qulluq keçərək fərqləndiklərinə, ədliyyə sistemində elm, səhiyyə sahələrinin inkişaf etdirilməsində, cəza-icra siyasətinin həyata keçirilməsində fəal iştiraklarına görə bir qrup hakim və ədliyyə işçisi təltif edilmişdir. Təltif olunanlar arasında Naxçıvan Muxtar Respublikasının hakim və ədliyyə işçiləri də vardır.

“Tərəqqi” medalı ilə

Süleymanov Ramiz Rəhim oğlu

“Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə

Mahmudov Qəzənfər İsrəfil oğlu

Səfərov Emin Hüseyn oğlu

Heydər Əliyev Muzeyində keçilən növbəti açıq dərs Azərbaycan dili və əlifbasına həsr olunmuşdu

Dünən Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev Muzeyində Naxçıvan şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdlərinin iştirakı ilə “Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü” mövzusunda növbəti açıq dərs keçilmişdir.

Məktəbin tarix müəllimi Himayə Qasımova bildirmişdir ki, dil millətin simasını səciyələndirən amillərdən biri, onun milli sənətidir. Millətin dilinin dövlət dili statusuna yüksəlməsi isə tarixi hadisə, milli dövlətçilik tarixinin qızıl səhifəsidir. Bu məqam millətin millət olaraq təsdiqidir. Çünki dilin dövlət dili statusuna yüksəlməsi millətin öz taleyinə sahibliyinin, dövlət qurmaq və onu qorumaq qüdrətinin, eyni zamanda dilinin zənginliyinin sübutudur. Bu gün Azərbaycan xalqı Ana dilinin dövlət statuslu dillər arasında olmasına görə bu dilin mənəvi dirilik atributuna çevrilməsi naminə misilsiz xidmətlər göstərmiş ümummilli lider Heydər Əliyevə minnətdardır. Ulu öndər Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə milli dəyərlərimizin ən qiymətli və bir millət kimi milli varlığımızın rəmzi olan Azərbaycan dilinin saflaşdırılması və inkişafı istiqamətində çox mühüm addımlar atmışdır.

Ölkəmizdə Azərbaycan dilinin hərtərəfli inkişafı, işlək dilə çevrilməsi, beynəlxalq münasibətlər sistemində yol tapması Ana dilimizin gözəl bilicisi, mahir natiq ulu öndər Heydər Əliyevin dilin qorunmasına yönələn düşünülmüş siyasətinin nəticəsidir.

Qeyd olunmuşdur ki, 1993-cü ildə xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə qayıdıxından sonra Azərbaycan dili öz inkişafında yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. 1995-ci ildə ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilən müstəqil dövlətimizin ilk Konstitusiyasında dövlət dilinin adı bərpa edilmişdir. Bu, dahi rəhbərin Ana dilimizə dəyişməz mövqeyinin daha bir parlaq nümunəsidir.

Bundan sonra Ana dilinin inkişafı və qorunması istiqamətində əhəmiyyətli sənədlər qəbul edilmişdir. “Dövlət dilinin təbii işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” 18 iyun 2001-ci il tarixli Fərmanla yeni əlifbaya keçidin

2001-ci ilin avqustuna kimi ölkəmizdə bütünlüklə təmin edilməsi ümummilli liderimizin öz doğma dilinə bağlılığını bir daha təsdiq edir. Yeni əlifbaya keçidin müstəqil Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında, yazı mədəniyyətinin tarixində olduqca mühüm hadisə olduğunu nəzərə alan ulu öndər Heydər Əliyevin 2001-ci il avqustun 9-da imzaladığı Fərmanla avqust ayının 1-i Azərbaycan Respublikasında “Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü” elan olunmuşdur. O vaxtdan hər il Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü ən əziz bayramlardan biri kimi qeyd olunur. 2002-ci il 30 sentyabr tarixdə “Azərbaycan Respublikasında Dövlət dili haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun qəbul edilməsi Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi işlədilməsi, onun təbii, qorunması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində daha bir uğurlu addımdır. Bu sənəd ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımıza və onun dilinə tükənməz məhəbbətinin, qayğısının parlaq nümunələrindən biridir. Bu əraziləri ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev uğurla davam etdirməkdədir. Dövlət başçısının müxtəlif vaxtlarda imzaladığı “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında”, “Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının hazırlanması haqqında” və “Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında” sərəncamlar və bu istiqamətdə görülən işlər də dilimizin inkişafına böyük qayğının təzahürüdür.

Sonra şagirdlər ümummilli lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən eksponatlarla tanış olmuşlar.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 21-ci ildönümü münasibətilə Culfa rayonunda tədbir keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə təşkilatın sədri Qadir İbrahimov açaraq mürəzə edib.

Culfa rayonunda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 21-ci ildönümü qeyd edilib

Qeyd edilib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası çox mürəkkəb bir tarixi şəraitdə yaranmışdır. 1988-92-ci illərdə özünün ən mürəkkəb dövrünü yaşayan Azərbaycan bu müddət ərzində müstəqilliyini qazanmış, lakin sonrakı proseslər ölkəni faktiki olaraq qarşısızalmaz böhrana sürükləmişdi. Köhnə iqtisadi model çökmüş, təfəkkür, idarəçilik prinsipləri dəyişmişdi. Yeni situasiyanı idarə etmək üçün prosesləri nəzarət altında saxlaya biləcək bir sistemin yaradılması isə mümkün olmamışdı. Eyni zamanda ermənilər Dağlıq Qarabağda müharibəyə başlamış və Azərbaycan torpaqlarını işğal etmişdilər. Bunlara şimalda və cənubda separatçı qüvvələrin Azərbaycanı parçalamaq cəhdləri də əlavə olunmuşdu. Bütün bunlar isə Azərbaycanı dünyanın siyasi xəritəsindən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdu. Belə bir şəraitdə 1992-ci ildə ölkəmizdə böyük nüfuz sahibi olan 91 ziyalı həmin dövrdə muxtar respublikaya rəhbərlik edən Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevə müraciət edərək onu Bakıya gəlməyə və bu böhrana son qoymağa, yeni yaradılacaq partiya rəhbərlik etməyə

dəvət etmişdilər. Bu, təkcə müasir Azərbaycan tarixinə “91-lər” kimi düşmüş 91 nəfər Azərbaycan vətəndaşının mürazi deyildi. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması bütün Azərbaycan

yon təşkilatı qarşısında duran vəzifələrdən danışır. Rayon təşkilatı yarandığı gündən ötən müddət ərzində ulu öndərimizin təsis konfransındakı proqram xarakterli çıxışından irəli gələn vəzi-

qalqının istəyi, arzusu idi. Daim xalqını düşünən, onunla bir yerdə olan və ömrünün böyük hissəsini bir dövlətin inkişafına həsr edən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu çağırışa müsbət cavab verdi. Amma həmin dövrdə ölkəmizə “rəhbərlik edən” naş siyasətçilər görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Bakıya gəlməsinə mane oldular və Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirildi. Azərbaycanın bütün regionlarından seçilmiş nümayəndələrin təmsil olunduğu konfrans 1992-ci il noyabrın 21-də Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirildi.

Bildirilib ki, 1992-1993-cü illərdə partiyanın yerlərdə rayon təşkilatı və özəklərinin yaradılması prosesi gedirdi. 7 fevral 1993-cü ildə partiyanın Culfa Rayon Təşkilatı yaradılıb. Həmin gün Yeni Azərbaycan Partiyası Culfa Rayon Təşkilatının təsis konfransı dahi rəhbərimiz Heydər Əliyevin iştirakı ilə rayon Mədəniyyət Evinə keçirilib. Konfransda 25 ərazi ilk təşkilatından 450 nəfər nümayəndə iştirak edib. Konfransda ulu öndərimiz Heydər Əliyev çıxışında mövcud tarixi şəraitdən, vəziyyətdən, yeni yaradılan ra-

fələri, partiyanın tarixi qurultaylarının, muxtar respublika təşkilatının tarixi konfranslarının qərarlarını layiqincə yerinə yetirməyə çalışıb. Ötən illər ərzində rayon təşkilatı 9 konfrans keçirib, fəaliyyətini daim canlandırmağa çalışıb, ərazi ilk təşkilatlarının inkişafına şərait yaradıb. Bu ilin 10 ayında rayon üzrə partiya sıralarına qəbul olunanların 78,3 faizini gənclər təşkil edib. Hazırda rayon üzrə 90 ərazi ilk partiya təşkilatı öz ətrafında 5310 nəfər partiya üzvünü birləşdirir. Onlardan 2425 nəfəri qadınlar, 1918 nəfəri isə gənclərdir.

Mürəzə ətrafında YAP Culfa Rayon Təşkilatının Qadınlar Şurasının sədri Təranə Bayramovanın, Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin sədri Təbriz Hüseynzadənin, gənc partiya üzvü Rəməziyyə Kərimlinin, Yeni Azərbaycan Partiyası Ərazi kənd ərazi ilk təşkilatının sədri Əbülfəz Ağayevin, Dizə kənd tam orta məktəbi ərazi ilk təşkilatının sədri Ədalət Əhmədovun çıxışları olub.

Sonra partiya sıralarına yeni daxil olmuş bir qrup rayon sakininə üzvlük vəsiqələri təqdim edilib.

Xəbərlər şöbəsi

Azərbaycanın XX əsrin sonunda ikinci dəfə müstəqilliyini bərpa etməsi ictimai-siyasi proseslərin obyektiv qanunauyğunluqlarının nəticəsi kimi mürəkkəb bir tarixi şəraitdə meydana çıxsada, dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlamaq daha çətin bir prosedura çevrildi. Belə ki, 1988-1993-cü illər Azərbaycan xalqı üçün ağır sınaqlar, fəlakətlər dövrü oldu. Həmin illərdə ölkəmiz son dərəcə ciddi ictimai-siyasi problemlərlə, sosial-iqtisadi çətinliklərlə, ən başlıcası isə Ermənistanın hərbi təcavüzü ilə üzləşdi. Nəticədə, bacarıqsız və səbətsiz rəhbərlərin yürüdükləri yarıtmaz siyasət nəticəsində ölkədəxili münaqişələr genişlənməmiş, vəzifə davasına başları qarışmış siyasi qruplaşmaların xəyanəti nəticəsində torpaqlarımız düşmən tərəfindən işğal olunmuşdu. Cəmiyyətdə anarxiya və xaos, vətəndaş itaətsizliyi hökm sürürdü. Sosial-iqtisadi sahədə ağır böhran yaranmışdı. Xalqın həyat şəraiti gündən-günə pisləşmiş, iqtisadiyyat iflic vəziyyətə düşmüşdü.

Bütün bunlar sübut edirdi ki, müstəqilliyin tam əsasları hələ yaradılmamışdır. Azərbaycan bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzədir. Yenicə müstəqillik əldə etmiş ölkədə 30-dan artıq siyasi partiya rəsmi qeydiyyatdan keçsə də, əslində, özləri üçün əlverişli bulan siyasi mühitdə vəzifə davasına çıxmış bu partiyaların heç biri Azərbaycanı idarə etmək iqtidarında olmadıqlarından ölkəni uçuruma sürükləyirdilər. Azərbaycanı düşdüğü ağır siyasi-iqtisadi durumdan xilas etmək istiqamətində heç bir iş görülmürdü. Əksinə, müharibə şəraitində olan ölkədə 15 ay ərzində 4 dövlət başçısı və 5 müdafiə naziri dəyişilmiş, yaranmış şəraitdən istifadə edən, regionda strateji maraqları olan güc mərkəzləri isə Azərbaycanın parçalanması, quberniyalara, əyalətlərə bölünməsi istiqamətində hazırladıqları planın bilavasitə tətbiqinə başlamışdılar. Bütün bunlar Azərbaycanda yeni siyasi hərəkatın formalaşmasına, yeni siyasi gücə böyük ehtiyac yaratmışdı.

Belə bir tələpəli məqamda Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının ağırlıq mərkəzi rolunu oynayan Naxçıvanda müstəqil dövlətin zəruri əsaslarının yaradılması prosesinə başlanılmışdı. Bu dövrdə Naxçıvanda gedən müxtəlif proseslərin bilavasitə müəllifi olan ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı bir tərəfdən, bütövlükdə, xalqımızın yekdil arzusuna çevrilmişdysə, digər tərəfdən bu, tarixin çoxdan bəri dikte etdiyi qaçılmaz, qarşısalınmaz obyektiv tarixi zərurət və alternativsiz sosial-siyasi çağırış idi. Məhz bu zərurət və xalqın bütün təbəqələrinin arzusunu ifadə edən tanınmış ziyalılarından 91 nəfəri 1992-ci il oktyabr ayının 16-da ulu öndər Heydər Əliyevə Azərbaycanı fəlakətlərdən qurtaracaq yeni bir siyasi təşkilatın yaradılmasına və ona rəhbərlik etməsinə razılıq vermək xəhişi ilə "Azərbaycan Sizin sözlünüzü gözləyir" adlı müraciət etdi.

1992-ci il noyabrın 21-də dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin sədrliyi ilə Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirildi, partiyanın yaradılması haqqında qərar qəbul edildi. Konfransda ulu öndər Heydər Əliyev yekdilliklə partiyanın Sədri seçildi. Beləliklə, müstəqil Azərbaycan tarixində öz üzünə böyük tarixi missiya götürən və xalqımızın həyatında mühüm hadisəyə çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası yarandı. Həmin vaxt kəskin enerji böhranı ilə üzləşən Naxçıvanda çıraq işığında hazırlanan partiyanın Proqram və Məramnaməsi Azərbaycanı inkişaf və tərəqqi yoluna çıxardı, ölkəmizi XXI əsrin aydınlığına qovuşdurdu. Ulu öndər Heydər Əliyev bu barədə demişdir: **"Biz 1992-ci ilin saxtaltı bir günündə, istilik olmayan bir zaldada, Naxçıvan Dövlət Teatrının binasının paltoda və çoxları papaqda oturaraq ilk konfransımızı keçirdik. Üşüyürdük, əlimizi əlimizə sürtürdük. Amma iradəmiz yüksək idi, iradəmiz güclü idi. Gələcəyə çox nikbinliklə baxırdıq... Məni sevindirən odur ki, ağır şəraitdə Naxçıvanda keçirdiyimiz konfrans ölkənin və partiyanın böyük inkişaf yolunu təmin etdi".**

Beləliklə, 21 il əvvəl ölkəmizdə hərbi-

çiliyin və müstəqilliyin qorunması Yeni Azərbaycan Partiyasının platformasının təməl prinsipidir. Ötən dövr ərzində ölkəmizdə iqtisadi potensialın hərtərəfli inkişafının təmin edilməsi, iqtisadiyyatın liberallaşdırılması, qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafına yönəlməmiş əsaslı tədbirlərin reallaşdırılması zəminində regionların makroiqtisadi göstəricilərə üzrə xüsusi çəkisinin artması, iqtisadi resursların istifadəsində maksimum səmərəliliyin əldə olunması, sahibkarlıq fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, yerli istehsal və emal müəssisələrinin işə salınması, yoxsulluğun azaldılması və yüksək məşğulluq səviyyəsinin

Ulu öndər Heydər ƏLİYEV: Yeni Azərbaycan Partiyasına xidmət etmək Vətənə, millətə, müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmət etmək deməkdir.

təmin edilməsi istiqamətində mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır.

Son 10 ildə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Bu dövrdə ölkə iqtisadiyyatı 3,4 dəfə artmış, işsizliyin səviyyəsi 5,1 faizə, yoxsulluğun səviyyəsi 6 faizə enmiş, 1 milyondan artıq yeni iş yeri yaradılmışdır. Dünya Bankının məlumatına görə, milli gəlirin ədalətli bölünməsinə görə, Azərbaycan dünyada ilk 25

Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının təşəkkül tapıb formalaşmasında müstəsna rol oynamışdır. İyirmi il ərzində ümummilli liderimizin müəyyən etdiyi prinsiplərə əsaslanmaqla hər bir partiya üzvü muxtar respublikamızda aparılan dövlətçilik və quruculuq işlərində yaxından iştirak etmişdir. Hazırda Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının 50 mindən artıq üzvü vardır. Üzvlərinin say tərkibinin əsas hissəsi ziyalılar, gənclər və

Yeni Azərbaycan Partiyası - 21

Azərbaycan dövlətçiliyinin və müstəqilliyinin qarantı

siyasi və sosial-iqtisadi böhranın, anarxiyanın, hərəc-mərəliyin, vətəndaş qarşıdurmasının tüğyan etdiyi bir dövrdə Yeni Azərbaycan Partiyası sağlam düşüncə, mütərəqqi fikir, xalqı birləşdirmək və ölkənin tələpəli problemlərinin həllində iştirak etmək, öz xidmətlərini göstərmək məqsədilə yaradıldı və Azərbaycan dövlətinin inkişafı üçün həlledici əhəmiyyətli yeni tarixi mərhələnin əsası qoyuldu. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibovun dediyi kimi: **"Xalqımızın və dövlətimizin taleyinin həll olunduğu bir dövrdə meydana çıxan Yeni Azərbaycan Partiyası milli dövlətçiliyimizin inkişafı üçün son dərəcə əhəmiyyətli olan yeni tarixi mərhələnin əsasını qoydu. Güclü sosial bazası, pragmatik və gerçəkliyə əsaslanan bütün proqramı, ulu öndər Heydər Əliyev kimi lideri olan Yeni Azərbaycan Partiyasının siyasi səhnəyə çıxması iyirminci əsr Azərbaycan tarixinin mühüm hadisəsi idi... Partiya qısa zamanda sabitliyi bərqərar edən, demokratik dəyərlərə üstünlük verən, hüquqi, demokratik, dünyəvi Azərbaycan dövləti və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesini həyata keçirən real siyasi qüvvə kimi özünü təsdiq etdi. Bu yolla gedərək müxalifət partiyasından hakim partiya, siyasi partiyadan ümumxalq partiyasına çevrildi".**

Tarix göstərdi ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması ilə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin real həyatda bərpası, qorunub saxlanması və möhkəmləndirilməsi prosesinin əsası qoyuldu. 1993-cü il iyunun 15-də ölkə rəhbərliyinə qayıdan və həmin il oktyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən Yeni Azərbaycan Partiyasının rəhbəri, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev sosial-iqtisadi yüksəlişin və sabitliyin əsasını qoydu, Azərbaycanın dünya birliyindən təcrid edilməsinin qarşısını aldı, müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi üçün sarsılmaz zəmin hazırladı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev vurğulayırdı ki, o, öz fəaliyyəti ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının proqramını həyata keçirir və bu gün əminliklə söyləmək olar ki, partiyanın sədri hörmətli İlham Əliyev də məhz bu proqramla Azərbaycanı idarə edir. Onun müstəqilliyini daha da möhkəmləndirərək dünyanın aparıcı dövlətləri ilə bir sırada dayanmasını təmin edir. 2005-ci il mart ayının 26-da Yeni Azərbaycan Partiyasının III Qurultayında yekdilliklə partiyanın sədri seçilən cənab İlham Əliyev Heydər Əliyev quruculuq və inkişaf xəttini layiqincə davam etdirir.

Bu gün Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafının davamlı xarakter daşması, dövlət-

ölkə arasındadır, ən aşağı inflyasiyaya malik 7 ölkədən biridir. Son 10 ildə Azərbaycanda 2708 məktəb, 500-ə yaxın tibb müəssisəsi istifadəyə verilmiş, 35 olimpiya-idman kompleksi inşa olunmuş, pensiyalar 10 dəfə, məaşlar 6 dəfə, müdafiə xərcləri isə 20 dəfədən çox artmışdır. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum kimi enerji layihələrinin reallaşdırılması iqtisadi əhəmiyyəti ilə yanaşı, regional sülhün və sabitliyin də əsas təminatçısına çevrilmişdir.

Cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyəti dövründə ölkənin yol-nəqliyyat infrastrukturunu inkişaf etdirmək istiqamətində həyata keçirdiyi geniş tədbirlər Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizində Azərbaycanın mühüm tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Azərbaycan 2011-ci ildə 155 dövlətin dəstəyini alaraq 2012-2013-cü illər üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilmişdir. Ötən ilin may və bu ilin oktyabr aylarında ölkəmiz bu mötəbər beynəlxalq quruma sədrlik etmişdir.

Bütün bunların nəticəsidir ki, bu illər ərzində Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizdə keçirilən prezident seçkilərində seçicilərin mütləq dəstəyini qazanaraq bir iqtidar partiyası kimi cəmiyyətdəki siyasi mövqeyini qoruyub saxlamış, daha da möhkəmlənmişdir. Xalqımız 2003, 2008 və 2013-cü illərin prezident seçkilərində partiyanın lideri İlham Əliyevi yekdil şəkildə dəstəkləməklə Azərbaycanda Heydər Əliyev yolunun alternativsizliyinə özünün dərin inamını ifadə etmişdir. Məhz onun liderliyində Yeni Azərbaycan Partiyası hüquqi, demokratik və dünyəvi dövlət quruculuğu, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması, liberal iqtisadiyyatın inkişafı, beynəlxalq aləmə sürətli inteqrasiya istiqamətində yürüdülmüş siyasətə iqtidar partiyası kimi öz töhfələrini verməkdədir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının məhz Naxçıvanda yaranması, partiyanın rəhbəri, ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın çağırışı və təkidli tələbləri ilə Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə buradan qayıdışı Yeni Azərbaycan

Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunvericiliyi çərçivəsində, özünün Nizamnaməsi və Proqramı əsasında fəaliyyət göstərən, öz sıralarında Azərbaycanda hüquqi dövlət, sabit və sosialyönümlü iqtisadiyyat, vətəndaş cəmiyyəti qurmaq ideyalarını qəbul edən vətəndaşları birləşdirən siyasi təşkilatdır. Dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlətin qurulması, vətəndaşların dinc və firavan həyatının təmin edilməsi Yeni Azərbaycan Partiyasının əsas fəaliyyət istiqamətidir. Müstəqil dövlətçilik, qanunçuluq, Azərbaycançılıq, yaradıcı təkamül, vətəndaş həmrəyliyi və sosial ədalət prinsipləri partiyanın əsas ideya təminatı olaraq, mahiyyətcə Azərbaycanın siyasi gələcəyinin də ideya bazasını şərtləndirir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi: "Azərbaycanın gələcəyi Yeni Azərbaycan Partiyası ilə bağlıdır! Azərbaycanın gələcəyi Heydər Əliyevlə və onun siyasəti ilə bağlıdır!"

"Şərq qapısı"

Tarixin bir günü bir günün tarixinə verilən qiymət

Əslində, hadisələrə düzgün qiymət o zaman verilir ki, o hadisələrdən uzaqlaşsın. Və əslində, tarixdə baş verən hər bir hadisə gec, ya da tez öz tarixi qiymətini alır. Başqa sözlə desək, bir günün tarixinə tarixin bir günü mütləq qiymət verilir. Hadisələrə vaxtında və düzgün qiyməti isə fəvqəladə cəsarət və müdriklik sahibləri verə bilərlər. Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyətinin Naxçıvan dövrü belə müdrikliklə və cəsarətlə verilən qiymətlərlə tarixə düşüb. Məsələn, 31 dekabrda baş verən hadisələrdən sonra həmin tarixi günün dünya Azərbaycan türklərinin həmrəylik günü kimi qeyd olunması haqqında verilən qərar, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət atributlarının Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəsmi dövlət atributları kimi qəbul edilməsi ilə bağlı verilən qərar və sair.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin ciddi söyləri və təşəbbüsü nəticəsində 21 noyabr 1990-cı ildə qəbul edilən "1990-cı ilin yanvar ayında Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Qərarı da bir günün qanlı tarixinə tarixin bir günü verilən hüquqi qiymət olub. Bu qiymət isə o zaman verilib ki, onda Azərbaycanın ali hakimiyyət orqanları, hadisələrlə bağlı yaradılan komissiyalar 20 Yanvar hadisələrini müzakirə etməyə belə cəsarət göstərməyiblər. Belə ağır bir məqamda isə məhz ümummilli lider Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sessiyasında 20 yanvar 1990-cı ildə baş verən hadisələrin səbəbkarlarını və icraçılarını açıq-aşkar ifşa edib. Ulu öndərin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 20 noyabr 1990-cı il tarixli sessiyasındakı çıxışını oxu-

yarkən biz bu fəvqəlcəsarətin bir daha şahidi oluruq. 21 yanvar 1990-cı ildə, yəni hadisələr baş verəndən bir gün sonra dünyanın ən böyük imperiyasının mərkəzində – Moskvada hadisələrə siyasi qiymət verən görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev bu dəfə hadisələrə hüquqi-siyasi qiymətin verilməsini ciddi şəkildə tələb edir və deyirdi: "...19-20 yanvar 1990-cı il hadisələri, Bakıda baş vermiş hadisələr faciəvi hadisədir və mən belə hesab edirəm ki, Azərbaycanın 1920-ci ildən sonrakı tarixində belə faciəvi hadisə olmamışdır. Bu, xalqın böyük hiddətini doğurmuşdur. Xalq matəm vəziyyətinə gəlib çıxmışdır. İndi on bir aydır ki, xalq matəm içindədir. Bunu açıq-aydın demək lazımdır.

Nə üçün bu məsələ meydana gəlib – mən bunu dedim. Bunun qarşısı alınmalıdır? Şübhəsiz

ki, alınmalıdır. Əgər respublikanın siyasi rəhbərləri xalqa əlaqəyə girsəydilər, xalqla bir olsaydılar, xalqla dil tapsaydılar və xalqın dediyi sözləri eşitsəydilər və onlarla hesablaşsaydılar. Ancaq bunlar olmayıb. Respublikanın rəhbərləri Moskvanın, Qorbaçovun müdafiəsinə arxayın olaraq xalqı boğmağa, əzməyə çalışıblar. Və buna da nail olublar".

Ümummilli lider Heydər Əliyev sovet imperiyası rəhbərlərinin cinayətkar olduğunu rəsmi tribunadan elan edirdi: "...Mən belə hesab edirəm ki, 19-20 yanvarda baş vermiş bu faciə həm Sovet İttifaqının siyasi rəhbərliyinin, şəxsən Qorbaçovun böyük günahının nəticəsidir, onun diktatorluq meyillərindən əmələ gəlmiş bir haldır və eyni zamanda Azərbaycan rəhbərlərinin xalqa xəyanəti və cinayətinin nəticəsidir.

Mən belə fikirdəyəm ki, Böyük Vətən müharibəsi qurtarandan sonra Sovetlər İttifaqında, ölkənin daxilində – heç bir yerdə, heç bir regionda bu qədər, bu miqyasda qanlı qırğın olmamışdır. Bunu da edib sovet ordusu".

Gərgin keçən müzakirələrdə ümummilli lider Heydər Əliyevin təkidlə tələbləri nəticəsində Naxçıvan

Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 1990-cı il yanvar ayının 19-dan 20-nə keçən gecə və sonrakı günlərdə Bakıda törədilən hadisələrə münasibətini bildirərək sovet ordusunun xüsusi təyinatlı cəza dəstələrinin, hərbi dəniz donanmasının və daxili qoşunlarının bölmələri tərəfindən Bakı şəhərinin işğalını, dinc əhaliyə qarşı görünməmiş vəhşiliklər törədilməsini, silahlı təcavüzü pislədi. Bu qərarla törədilən hadisələr nəticəsində növbəti Azərbaycan xalqının suveren hüquqlarının, hətta özünü dünyada sülhün və sabitliyin qərantiyası kimi təqdim edən SSRİ-nin öz konstitusiyasının 119-cu maddəsinin tələblərinin kəskin şəkildə pozulduğu bütün dünyaya bəyan edildi. Hadisələrin törədilməsində əli olan və hadisələrin qarşısının alınmasına cavabdeh olan şəxslərin adı xalqa açıqlandı.

Məhz bu qərarla 1990-cı ilin yanvar ayında Bakı şəhərində törədilmiş qanlı hadisələr Azərbaycan SSR-in suveren hüquqlarına, respublikada gedən demokratik proseslərə qəsd kimi qiymətləndirildi, dinc əhaliyə, silahsız kütləyə, heç bir müqavimət göstərməyən günahsız adamlara qarşı müasir silahlarla, hərbi texnika ilə

zorakılıq edilməsi, qocaların, qadınların, uşaqların qətlə yetirilməsi Azərbaycan xalqına qarşı açıq təcavüz kimi ittiham edildi. Bir ilə yaxın vaxt keçməsinə baxmayaraq, Bakı faciələrinə Azərbaycanın ali hakimiyyət orqanları tərəfindən siyasi qiymət verilməsinə, bununla əlaqədar yaradılmış xüsusi deputat komissiyasının işinin qeyri-müəyyən səbəblərdən başa çatdırılmamasına, qanlı hadisələrin günahkarlarının aşkara çıxarılıb qanuni məsuliyyətə verilməsinə qəti etirazını bildirən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi 20 Yanvar gününün hər il Naxçıvan Muxtar Respublikasında "Milli Matəm Günü" kimi qeyd edilməsinə qərar verdi, ümumölkə miqyasında bu günün qeyd olunması təşəbbüsünü irəli sürdü.

1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdırdan sonra ulu öndər Heydər Əliyev 20 Yanvar faciəsinə tam siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi məsələsinə yenidən gündəmə gətirdi. 1994-cü il martın 29-da isə Milli Məclis tərəfindən "1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında" adlı xüsusi Qərar qəbul edildi.

✎ Elnur KƏLBİZADƏ

"Naxçıvan xanlığının Azərbaycan tarixində rolu" mövzusunda açıq dər

Naxçıvan şəhərindəki "Xan Sarayı" Dövlət Tarix-Memarlıq Muzeyində Kəngərli rayon Xok kənd tam orta məktəbinin IX sinif şagirdlərinin iştirakı ilə "Naxçıvan xanlığının Azərbaycan tarixində rolu" mövzusunda açıq dər keçilib.

Məktəbin tarix müəllimi Səyyad İbrahimov şagirdlərə Naxçıvan xanlığı haqqında məlumat verərək bildirib ki, Azərbaycan ərazisində 1747-ci ildən yaranmış 18 feodal dövlətdən biri olan Naxçıvan xanlığı milli dövlətçilik tariximizdə mühüm mərhələ təşkil edib, bölgənin inkişafında, müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsində, sərhədlərin qorunub saxlanması və inzibati idarəçiliyin formalaşmasında vacib tarixi missiyanı yerinə yetirib. İnzibati ərazi baxımından 2 dairədən və 9 mahaldan ibarət olan Naxçıvan xanlığı Zəngəzur dağlarından başlayaraq Araz çayı vadisinə qədər 9429 kvadratkilometr ərazini əhatə edirdi.

Öz ərazisi, qoşunu, dövlət rəmzləri – bayrağı və gerbi olan Naxçıvan xanlığı

ğında bitkin idarəçilik mexanizmləri formalaşdırılıb, iqtisadiyyatın əsas sahələri inkişaf etdirilib, geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılıb. Bu xanlıqda Heydərqulu xan, Nəzərli xan, Kərim xan, Ehsan xan kimi nüfuzlu dövlət və hərbi xadimləri yetişib, 30 il Naxçıvan xanlığının rəhbəri olan Kalbalı xan mahir dövlət xadimi və diplomat kimi tarixə düşüb.

Muzey haqqında şagirdlərə bu mədəniyyət müəssisəsinin direktoru Nəzakət Əsədova məlumat verib. O bildirib ki, Azərbaycan milli dövlətçilik tarixində Naxçıvan xanlığının tutduğu xüsusi mövqeyi nəzərə alaraq Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talıbov 23 oktyabr 2010-cu ildə "Xan Sarayı" Dövlət Tarix-Memarlıq Muzeyinin yaradılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Bildirilib ki, Azərbaycan tarixində Naxçıvan xanlığının xüsusi yeri olmasına, xüsusilə dövlətçilik ənənələrinin qorunması və inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynamasına baxmayaraq, Naxçıvan və İrəvan xanlıqlarının tarixləri

dərindən araşdırılmayıb, elmi əsaslarla az tədqiq olunub. Bu cəhətdən muzeyin yaradılması və fəaliyyətə başlaması çox əhəmiyyətlidir. Maraqlı, kəsməkaşlı tarix yaşayan Naxçıvan xanlığına aid materialların əldə edilərək bir mənbəyə toplanması, o dövrün hərbi-siyasi, iqtisadi-mədəni həyatının öyrənilməsi, arxiv və elmi-tədqiqat sənədlərinə əsaslanaraq muzey vasitəsilə xanlıqlar dövrünün təbliğ edilməsi kimi mühüm işlər qarşıda duran əsas vəzifələrdir. El arasında "Xan evi" kimi tanınan, XVIII əsrin ortalarında Kalbalı xan Kəngərli tərəfindən tikdirilən Naxçıvan tarixi binada fəaliyyətə başlayan muzeydə yüzlərlə eksponat mövcuddur. Muzeyin ekspozisiyası yalnız arxiv materialları və tədqiqat mənbələri ilə deyil, həm də xanlıqlar dövrünə aid qiymətli sənət nümunələri, yerli rəssamlarımızın yaratdığı əsərlərlə də zəngindir.

Sonra şagirdlərə muzeydəki eksponatlar haqqında ətraflı məlumat verilib. Açıq dərslərin iştirakçıları Möminə xatın abidəsinə də ekskursiya ediblər.

Görüşdə çıxış edən AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev qeyd edib ki, çoxcildliyin I cildi artıq çap üçün təqdim edilib. 2013-cü il ərzində I cildə daxil olan fəsil və yarım-fəsil müvafiq müəlliflər tərəfindən işlənib, işçi qrupu tərəfindən texniki tələblərə uyğunlaşdırılıb, bir neçə dəfə müzakirə edilib, lazımı redaktə və düzəlişlər aparılıb. "Nax-

"Naxçıvan tarixi" çoxcildliyinin II cildinin müəllifləri ilə görüş

çıvan tarixi" çoxcildliyinin I cildinin yazılması zamanı qazanılan təcrübə digər cildlərin yazılması zamanı işin daha sürətlə aparılmasına imkan verəcək.

Vürğulanıb ki, II cildin müəllifləri ilə keçirilən bu görüşlə çoxcildliyin yazılması prosesində ikinci mərhələyə start verilir. Akademik İsmayıl Hacıyev onu da diqqətə çatdırıb ki, əvvəlcədən II cildin müəllifləri müəyyənləşdirilib və onlara müvafiq tapşırıqlar verilib. II cildin yazılması zamanı da elmi prinsipləri əsas götürülməli, ümumiləşdirilmiş əsərin tələbləri nəzərə alınmalıdır. "2014-cü ilin aprel ayına qədər müəlliflər tərəfindən II cildə daxil olan fəsilərin son variantları təqdim olunmalıdır" – deyən bölmə sədri II cildin xronoloji çərçivəsi haqqında da danışıb. Qeyd edib ki, bu cildə Naxçıvan tarixinin xanlıqlar dövründən başlamış XX əsrin 30-cu illərinə qədərki dövrü öz əksini tapacaq.

Görüş zamanı müəlliflərin təklifləri dinlənilib və müzakirə edilib. Qeyd edək ki, çoxcildliyin III cildinin müəllifləri ilə də qarşıdakı günlərdə görüşün keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Xəbərlər şöbəsi

Almaniyalı mütəxəssis ali təhsil ocağında olub

Almaniyanın Höte İnstitutunun alman dili üzrə metodisti Stefan Şats Naxçıvan Dövlət Universitetində olub.

Universitetin rektoru, professor Saleh Məhərrəmov qeyd edib ki, Naxçıvan Dövlət Universiteti möhkəm milli əsaslarla qalada aparılmış tədqiqatlar zamanı zəngin arxeoloji materiallar, saxsı qablar və Tunc dövründə (eradan əvvəl 3-2-ci minilliklər) duz mədənlərində əmək aləti kimi istifadə olunmuş daş gürzlər aşkar edilmişdir. Qeyd olunanlar sənətkarlığın inkişaf etdiyi və şəhər mədəniyyətinin formalaşdığı tarixi-etnoqrafik ərazilərdən biri kimi Naxçıvan qalasının əhəmiyyətini daha da artırır.

✎ Səbuhi HÜSEYNOV

metodisti olduğu Almaniyanın Höte İnstitutu alman mədəniyyətini və dilini təbliğ edir. Universitetə gəlməyinin də əsas məqsədi burada alman dilinin tədrisi ilə bağlı yeni metodologiyani təbliğ etməkdir. Qonaq əməkdaşlıq çərçivəsində yüksək nailiyyətlər əldə olunacağına ümid etdiyini bildirib.

Sonra universitetin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Anar Kazımov qonağı universitet kampusu ilə tanış edib.

Stefan Şats universitetin Beynəlxalq əlaqələr və xarici dillər fakültəsinin alman dili ixtisası üzrə təhsil alan tələbələri ilə görüşüb və yeni metodlar əsasında alman dilindən iki seminar keçib.

Stefan Şats qeyd edib ki,

Mina QASIMOVA

Tarixin daha bir daş yaddaşı bərpa edilir

Qədim tarixə, zəngin mədəniyyətə malik olan Naxçıvan ərazisi tarixi-memarlıq abidələri ilə zəngindir. Bu günə qədər öz möhtəşəmliyini qorumuş abidələrin gələcək nəsillərə çatdırılmasını təmin etmək üçün həyata keçirilən təmir-bərpa işləri cari ildə də davam etdirilir. Belə abidələrdən biri də Naxçıvan şəhərinin cənub-şərqində müdafiə divarları ilə möhkəmləndirilmiş qalatipli istehkam kompleksi olan qaladır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin "Naxçıvanqala" Tarix-Memarlıq Muzey Kompleksinin yaradılması haqqında" 5 iyun 2013-cü il tarixli Sərəncamı təkcə tariximizin qorunması və təbliğinə deyil, həm də gələcəkdə milli kimliyimizin, bir millət kimi bu torpaqların əzəli və əbədi sakinləri olduğumuzun elmi dəlillərlə sübutuna xidmət edən mühüm dövlət sənədidir.

Qeyd edək ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin "Naxçıvan:

ilk yaşayış və şəhərsalma yeri kimi" mövzusunda Beynəlxalq Simpoziumun keçirilməsi haqqında" 2011-ci il 7 iyun tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş Tədbirlər Planına əsasən, Naxçıvan şəhər mədəniyyətinin günümüzə qədər gəlib çatan mühüm tarixi abidələrindən olan qalada əsaslı bərpa və yenidənqurma işləri aparılıb. İlk mərhələdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Elmi-Bərpa İstehsalat İdarəsinin bərpaçı ustaları abidəni əvvəlki görkəminə qaytarmağa çalışıblar. Ümumi ərazisi 12 min

kvadratmetrdən artıq olan qalının divarları, bürcləri, qalının giriş hissəsi yenidən qurulub.

"Gəmiqaya" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin inşaatçıları isə Qala Muzeyinin inşasında əsas işləri başa çatdırıblar. Muzey binasında hörgü işləri yekunlaşdırılıb, günbəzşəkilli dam örtüyü vurulub, fasad milli ornamentlərlə bəzədilib. Fasadın dizaynında qalının ümumi görünüsinə uyğun olan Şərq arxitektura elementlərindən istifadə edilib. Qalının bərpasında "Dizayn" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin və Naxçıvan Şəhər Abadlıq və Təmir-Tikinti İdarəsinin inşaatçıları da səylə çalışıblar. Bu təşkilatlar tərəfindən qalının çiy kərpiclə hörlümlü divarları suvanıb, qala divarlarının ətrafında abadlıq işləri

aparılıb. Hazırda qalının daxilində abadlıq işləri görülür, işıqlandırma sistemləri qurulur, yaşıllıq zolaqları üçün yerlər salınır. Bərpaçıların bu gün əldə etdikləri nəticə belə deməyə əsas verir ki, qalada təmir-bərpa işləri başa çatdırıldıqdan sonra bu abidə öz möhtəşəmliyi və əzəməti ilə görənləri heyran edəcək.

Məlumat üçün bildirək ki, bu tarixi abidə Naxçıvan şəhərinin cənub-şərqində müdafiə divarları ilə möhkəmləndirilmiş qalatipli orta əsr istehkam kompleksidir. Ötən əsrin ortalarında Naxçıvan qalada aparılmış tədqiqatlar zamanı zəngin arxeoloji materiallar, saxsı qablar və Tunc dövründə (eradan əvvəl 3-2-ci minilliklər) duz mədənlərində əmək aləti kimi istifadə olunmuş daş gürzlər aşkar edilmişdir. Qeyd olunanlar sənətkarlığın inkişaf etdiyi və şəhər mədəniyyətinin formalaşdığı tarixi-etnoqrafik ərazilərdən biri kimi Naxçıvan qalasının əhəmiyyətini daha da artırır.

Sağlam qida – sağlam həyat

İnsanlar hər zaman sağlam yaşamağın, ağrısız-acısız ömür sürməyin marağında olublar. Ancaq bu cür həyatı yaşamaq çox az insanlara nəsis olub. Səbəb isə indiyədək tək və dəyişilməz olaraq qalır: Ana Təbiətdən aralı düşmək. Ədəbiyyatsevərlər bu yerdə belə ifadə işlətməyi sevirlər: “Təbiət insanı cəzaladır”. Mənsə təbiəti heç zaman “cəzavərən” kimi qəbul edə bilmirəm. Sadəcə, insan etdiklərinə görə özü özünü cəzalandırır, həm də bunu istəmədən.

Sağlam həyat tərzini bəşəriyyəti hər zaman düşündürüb. Elə buna görədir ki, indiyədək bununla bağlı dünyanın müxtəlif ölkələrində yüzlərlə elmi əsərlər yazılıb, sayısız-hesabsız araşdırmalar aparılıb. Yeganə gəlinən nəticə yenə də ondan ibarətdir ki, təbiətlə məsafəni nə qədər uzaqlaşdırsan, bir o qədər də əziyyət çəkəcəksən. Bu fikrin kökündə belə bir fəlsəfi sual durur: “Təbiətdən yaranan (torpaqdan, sudan) təbiətdən necə aralı düşə bilər?” Fikrimizi belə bir sadə misal üzərində izah etməyə çalışaq. Avtomobil insan ixtira edib və düzəldərkən də onun “qidasının” benzin, yağ və sudan ibarət olacağını düşünərək mühərrikin hərəkət funksiyasını ona görə tənzimləyib. İndi təsəvvür edək ki, həmin avtomobil bir müddət sonra benzindən “imtina edir”. İşləmək üçün daha “yaxşı qidalara” “tələb etməyə” başlayır. Sizcə, bu, mümkündürmü? Uzağa getməyə, avtomobilə aldığımız benzinin tərkibinə az miqdarda fərqli bir maye qarışdırsaq belə, o, hərəkət edə bilməyəcək. Bəziləri fikirləşəcək ki, bu, avtomobildir – cansız əşyadır, burada hər şey insan əli ilə yaradılıb, başqa cür də ola bilməz. O zaman başqa bir misal. Təbiətdə yüzlərlə müxtəlif heyvan yaşayır. Lakin bu heyvanların hər biri yalnız ona uyğun qidaları yeyir. Çünki hər heyvanın orqanizmi ona uyğun olan qidaya ehtiyac duyur. Yeganə canlı insandır ki, o, qida seçimində bütün təbiət qanunlarını pozaraq hər qida ilə qarnını doyurmağa çalışır. Bir müddət sonra isə bunun cəzasını almağa başlayır. Deməli, Uca Tanrı tərəfindən insan orqanizmi elə mükəmməl yaradılıb ki, bu orqanizm yalnız təbiətdən qidalanmalıdır. Həm də qədərində. Əgər bu qidalara insan əli ilə nə isə qarışdırılıb “gözəlləşdirilsə”, o zaman həmin həssas orqanizm özü özünü cəzalandırır – xəstəliklər baş qaldırır. Təbiətdən qidalanma və ya təbii qidalanma fikrini, sadəcə, təbiətdən əldə edilən meyvə, giləmeyvə, tərəvəz və sairə aid etmək düzgün deyil. Təbii qidalanma əldə edilən məhsulların birbaşa və ya təbii tərkibinə təsir etmədən ondan hazırlanan müxtəlif yemək növlərinin istifadəsini nəzərdə tutur. Unutmaq lazım deyil ki, insan orqanizmi yalnız təbii tərkibli qidaların mənim-sənilməsinə uyğun yaradılıb və bu,

İlahi hikmətdir! Bunun əksi, az əvvəl qeyd etdiyimiz kimi, müxtəlif fəsadlarla nəticələnir. İndi gəlin məsələyə bir də digər rəqərdən baxmağa çalışaq.

Tarixə azdan-çoxdan bələd olan adamlar yaxşı bilirlər ki, keçmişdə uzun-ömürlü insanların sayı çox olub, lakin zaman keçdikcə onların sayı azalmağa başlayıb. İndi alimlərin bir çoxu bunu elmi-texniki tərəqqinin yeniliklərinin gətirdiyi fəsadlar kimi qiymətləndirir. Reallıq ondan ibarətdir ki, o zaman süfrələrimizin “zənginliyi” də indiki qədər olmayıb. Hətta 70 il bundan əvvəl – 1941-1945-ci illər müharibəsi dövründə ölkəmizdə, həmçinin muxtar respublikamızda insanların sosial vəziyyəti ağır olsa da, ərzaq qıtlığı yaşansa da, çox az sayda insanlar müxtəlif xəstəliklərdən dünyasını dəyişiblər. Ancaq indi əksinə. İnsanların sosial rifahı, dolanışığı həmin dövrdən qat-qat yaxşı, ərzaq bolluğu kifayət qədər olsa da, müxtəlif xəstəliklərdən vəfat edənlərin sayı da kifayət qədərdir.

lənəNaxçıvanda milli və mənəvi dəyər diqqət yüksək səviyyədədir. Muxtar respublika rəhbərinin bu dəyərlərə sadıqlılığının nəticəsidir ki, indi şəhərimizdə fəaliyyət göstərən məscidlərin hamısında yas mərasimləri təşkil etmək üçün xüsusi otaqlar ayrılaraq hərtərəfli şərait yaradılıb. Yaxşı əhəmədir ki, vəfat edənə tanıtmaqdan asılı olmayaraq, şəhər əhli bu yas mərasimlərinə baş çəkir. Hər yolunuz düşdüyündə mərhumun yaşı və ölüm səbəbini öyrənməyiniz yuxarıda söylədiklərimizin gərək mənzərəsini ortaya qoyacaqdır. Dünyasını dəyişənlərin çoxunun heç 70 yaşı yoxdur.

İstənilən canlının orqanizmi, əslində, onun qidalanması yolunda instinkt rolunu oynayır. Acı reallıq ondan ibarətdir ki, ağıllı insanın beyni çox zaman bədən üzərində hakimiyyəti qura bilmir. Çünki tamahkarlıq buna imkan vermir və nəticədə, insanlar faydalı yox, ləzzətli qidalara üstünlük verirlər.

Düşünürəm ki, yazının bu hissəsinə qədər sağlam qidalanmanın zəruri tərkibləri ilə bağlı fikirlərimizi sizinlə bölüşə bildik. Dəyərli oxucular, nəzərinizə çatdırmaq istərdim ki, dünyada cansağlığından böyük var-dövlət yoxdur. Hər birimizin fərdi sağlamlığı ailələrimizin sağlamlığı, ailələrimizin sağlam

olması isə bütövlükdə, cəmiyyətimizin sağlam olması deməkdir. Məsələyə real yanaşaq. Adını çəkməsəm də, qeyd edim ki, indi dünyada əhalisinin 70 faizə qədər köklükdən əziyyət çəkən, hər üç gəncindən birinin narkotika və ya alkoqol aludəçisi olan ölkələr var. Yaddan çıxarmayaq ki, sağlam gəncliyi olmayan ölkənin sağlam gələcəyi də ola bilməz. Bir ölkənin sağlam cəmiyyəti həmin ölkənin bütün təbii sərvətlərindən, iqtisadi və siyasi potensialından daha üstündür. Dolayısı ilə sağlam vətəndaşlar istənilən ölkənin ən böyük var-dövlətidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında insanların sağlamlığının qorunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər təqdir olunur. Son 18 il ərzində regionda 200-dən çox səhiyyə ocağının, şəhər və rayon mərkəzlərində onlarla müxtəlif idman müəssisələrinin tikilərək və ya əsaslı şəkildə yenidən qurularaq istifadəyə verilməsi dediklərimizin sübutudur. Bundan əlavə, muxtar respublikada müxtəmədi olaraq aparılan yaşıllaşdırma tədbirləri, su hövzələrinin, göllər və çayların təmiz saxlanması üçün həyata keçirilən profilaktik tədbirlər, flora və fauna zənginliyinin artırılması və qorunması istiqamətində görülən işlər buranın uzunömürlülük diyarı olması yolunda geniş üfqlər açır. Yaddan çıxarmayaq ki, ötən yazıda da qeyd etdiyimiz kimi, muxtar respublikamızda meyvəçiliyin və tərəvəzçiliyin inkişaf etdirilməsi, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı qəbul edilmiş dövlət proqramlarında da əsas məqsəd əhalini yerli və təbii məhsullarla təmin etməkdən ibarətdir. Muxtar respublika əhalisinin il boyu yerli kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təmin edilməsini nəzərdə tutan əsas layihələrdən biri də soyuducu anbarların yaradılması idi. Artıq bu gün muxtar respublikada 16 soyuducu anbar fəaliyyət göstərir. Və nəhayət, bu gün dünyada Günəş işığından yətinə yararlanmayan, təmiz içməli su problemləri yaşayan, gündəlik istifadə olunan kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edə bilməyən və ya bir qismini istehsal edən, bir sözlə, sağlam yaşamaq üçün bizdəki kimi geniş imkanları olmayan ölkələr var. Ölkəmizdə insanların sağlamlığının qorunması üçün yaradılan şəraitdən istifadə edib sağlam və təbii məhsullarla qidalanmaq hər kəsin bir nömrəli vəzifəsi olmalıdır. Gəlin zəngin keçmişə malik xalqımızı dünyada həm də sağlam xalq kimi tanıdaq: “uzunömürlülər diyarı” statusunu heç zaman bu regionun əlindən almayaq.

✍ Səbuhi HƏSƏNOV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun III qrant müsabiqəsinin nəticələri elan olunub. Naxçıvan Dövlət Universiteti Tələbə-Gənclər Təşkilatından verilən məlumata görə, Naxçıvan Dövlət Universiteti Tələbə-Gənclər Təşkilatının müsabiqəyə təqdim etdiyi “Mən Azərbaycanı tanıyıram” tələbələrarası bilik olimpiadası” layihəsi də müsabiqədən uğurla keçib.

Tələbə-Gənclər Təşkilatının yeni uğuru

Xatırladaq ki, layihənin əsas məqsədi ölkə gəncliyinə yaradılan böyük imkanlardan yararlanaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında təhsil alan, fəaliyyət göstərən tələbə-gənclərin potensialını üzə çıxarmaq, daxili inteqrasiyanı gücləndirmək, sağlam rəqabəti formalaşdırmaq, tələbə-gəncliyi bir araya toplamaq, yüksək bilik və bacarığa malik olan gəncləri qiymətləndirmək, digər gənclərə də stimül yaratmaq, asudə vaxtlarını səmərəli keçirmək üçün onları tələbə-gənclər təşkilatları ilə əməkdaşlığa cəlb etməkdir.

Layihənin icrasına sosial şəbəkələrdə və təhsil müəssisələrində elanların verilməsi ilə başlanacaqdır. Olimpiadada iştirak etmək istəyən tələbələr təşkilat komitəsi tərəfindən yaradılacaq elektron ərizə formasını doldurduqdan sonra iki mərhələdən ibarət olan bilik olimpiadasında iştirak etmək hüququ qazanacaqlar.

Xəbərlər şöbəsi

Növbəti rəqib “Şuşa” futbol komandasıdır

Futbol üzrə Azərbaycan I divizionunun 11-ci turu çərçivəsində “Araz-Naxçıvan” futbol komandası noyabrın 23-də doğma arenada “Şuşa” futbol komandası ilə qarşılaşacaq. Bakıda məskunlaşan rəqib komanda cari mövsümdə baxımlı oyunu ilə diqqəti cəlb edir. Nadir Qasimovun yetirmələri güclü rəqiblərə qarşı hücum futbolu sərgiləməklə onun müdafiə xəttində gərginlik yaratmağa çalışırlar. Cari ildə “Şuşa” futbol klubu keçirdiyi 10 oyunun 6-da qələbəni bayram edib. Yalnız bir dəfə heç-heçə ilə bərabərliyi qazanmışdır. Yalnız bir dəfə heç-heçə ilə bərabərliyi qazanmışdır. Yalnız bir dəfə heç-heçə ilə bərabərliyi qazanmışdır.

“Araz-Naxçıvan”a gəlincə, “MOİK” üzərində qələbədən sonra Əsgər Abdullayevin yetirmələri bu matca da ciddi hazırlaşırırlar. Gündə iki dəfə məşq prosesi keçməklə 11-ci turun hazırlıqlarını davam etdirən muxtar respublika klubunun heyətində zədəli futbolçu yoxdur. Ötən tur sarı vərəqə ilə cəzalandırılan Elgün Abbaslı cari mövsümdə 4-cü dəfə hakimlərin qəzəbinə tuş gəlib və “Şuşa” ilə matcdan öncə cəzalı vəziyyətdə düşüb.

Qeyd edək ki, Naxçıvan Muxtar Respublika Stadionunda keçiriləcək oyunun başlama vaxtı saat 15:00-dir.

✍ Ceyhun MƏMMƏDOV

Müasir müalicə prinsipləri

Akademik Zərifə Əliyeva adına Naxçıvan Şəhər Poliklinikasında “Mədə xərçənginin erkən diaqnostikası və müasir müalicə prinsipləri” mövzusunda seminar keçirilib.

Səhiyyə işçilərinin və tibb sahəsi üzrə təhsil alan tələbələrin iştirak etdiyi seminar giriş sözü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Tibbi yardımın təşkili şöbəsinin müdiri Süleyman Cabbarov açaraq bildirib ki, mədə xərçəngi onkoloji xəstəliklərin ən çox rast gəlinən növüdür və bütün lokalizasiyalı bədxassəli şişlərin 40 faizini təşkil edir. Bu xərçəng xəstəliyi növü dünyada yayılmasına görə IV yerdə, ölümə səbəb olan bədxassəli şişlər içərisində isə II yerdə durur. Bugünkü seminarın keçirilməsində məqsəd bu xəstəliyin erkən diaqnostikası və müasir müalicə metodları haqqında iştirakçıların məlumatlandırılmasıdır.

Sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Onkoloji Mərkəzin həkim-onkoloqu Jalə Məmmədovanın, mərkəzin ultra-

səslə müayinə həkimi Gülnar Məmmədovanın və mərkəzin baş həkimi Viladi Cabbarovun çıxışları olub. Çıxışlarda qeyd edilib ki, bu xəstəliyin meydana gəlməsinə səbəb olan bir sıra faktorlar aşkarlanıb. Müəyyən edilib ki, kişilərdə bu xəstəliyə qadınlara nisbətən 10-15 faiz çox rast gəlinir. Bu, kişilərin qadınlara nisbətən daha çox siqaret çəkməsi və alkoqollu içkilərdən daha çox istifadə etməsi ilə əlaqələndirilir. Müəyyən olunub ki, mədə xərçəngi ən çox 50 yaşından yuxarı şəxslərdə rast gəlinir, lakin cavanlarda və uşaqlarda da ola bilər. Mədə xərçənginin əmələ gəlməsində irsi faktor da qeyd etmək lazımdır. Mədə xərçənginin əmələgəlmə tezliyi əhalinin qidalanma xüsusiyyətindən də asılıdır. Qida rasionunda qurudulmuş, ədviyyatlı yeməklər, çörəyin, pendirin, düyünün, isti xörəyin, tünd alkoqollu içkilərin qəbulunun mədə xərçənginin daha tez inkişafına səbəb olduğu müəyyən edilib. Qidasında sitrus meyvələri,

tərəvəz, süd, mal əti, steril konservləşdirilmiş məhsullar olan əhali arasında mədə xərçənginə nisbətən az təsadüf edilir.

Xərçəngin bu növü ilə bağlı slaydların da nümayiş etdirildiyi tədbirdə bildirilib ki, mədə xərçəngi zamanı yeganə və effektiv metod cərrahi müdaxilədir. Bundan başqa, şiş əleyhinə dərmanlar qəbul etməklə və şüa müalicəsi tətbiq olunmaqla effektiv nəticə əldə etmək mümkündür. Operativ metod tətbiq edilə bilməyən mədə xərçəngi zamanı düzgün qidalanma vacib rol oynayır.

Sonda seminar iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

✍ S.HÜSEYNOV

Rusiyanın Anapa şəhərində boks üzrə yeniyetmələr arasında Avropa birinciliyinə yekun vurulub, bu yarışda həmyerlimiz mükafata layiq yer tutub.

Həmyerlimiz Avropa birinciliyinin mükafatçısıdır

Bu barədə qəzetimizə Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Məlumatda bildirilib ki, yeniyetmə idmançılar arasında keçirilən yarışda iştirak edən muxtar respublika idmançısı Tayfur Əliyevin döyüşləri yaddaqalan olub. 52 kq çəki dərəcəsinə mübarizə aparan yeniyetmə idmançımız yarımfinalda Rumıniya və Macarıstandan olan rəqibləri üzərində qazandığı inamlı qələbə ilə vəsiqə alıb. Boksçumuz yarımfinalda İtaliya təmsilçisi Marko Amorozona qalib gələrək həlledici mərhələyə vəsiqə əldə edib. Finalda isə həmyerlimiz Rusiya idmançısı ilə qarşılaşıb. Həlledici döyüşdə qələbəni əldən verən idmançımız ikinci yerə layiq görülüb. Mükafata layiq yeri tutmuş boksçumuza diplom, medal və qiymətli hədiyyələr təqdim edilib.

Xəbərlər şöbəsi

Allah rəhmət eləsin

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Magistratura üzrə dekan müavini Asaf Əliyev və fakültənin əməkdaşları magistraturanın dekani Etibar Məmmədova, qayınması RÜBABƏ XANIMIN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Elnur Kəlbizadə
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və
“Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 3940. Sifariş № 1054